

UCHWAŁA Nr XLVI/264/14
RADY GMINY BAKAŁARZEWO

z dnia 31 października 2014 r.

**w sprawie aktualizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
na lata 2013-2020**

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U z 2013 r. poz.594, poz. 645 i poz. 1318, Dz. U. z 2014 r. poz. 379 i poz. 1072) i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 182, poz. 509 i poz. 1650, D. U. z 2014 r. poz. 567, poz. 598 i poz. 1004) uchwala się co następuje:

§ 1

Przyjmuje się aktualizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bakałarzewo na lata 2013-2020 przyjętej Uchwałą Nr XXIII/147/12 Rady Gminy Bakałarzewo z dnia 28 grudnia 2012 r. stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bakałarzewo.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

mgr inż. Grzegorz Kozłowski

Załącznik

do Uchwały Nr XLVI/264/14

Rady Gminy Bakalarzewo

z dnia 31 października 2014 r.

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BAKALARZEWO
NA LATA 2013 - 2020

Bakałarzewo, 2012

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Cel i proces tworzenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	4
I Charakterystyka Gminy Bakałarzewo	5
1. Położenie geograficzne	5
2. Demografia	7
3. Rynek pracy i bezrobocie	8
4. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych	9
II Źródła podstawowych problemów społecznych i ich identyfikacja	10
1. System Pomocy Społecznej w Gminie Bakałarzewo	10
2. Problemy zdrowotne mieszkańców	14
3. Osoby zależne i potrzebujące wsparcia	16
4. Oświata, kultura i życie społeczne	18
5. Bezpieczeństwo	19
6. Analiza SWOT	20
III Wdrażanie strategii	25
1. Wizja strategiczna, cele i zadania.....	25

2. Harmonogram realizacji celów na lata 2013-2020	27
3. Monitorowanie strategii.....	34
4. Źródła finansowania zadań	36
5. Prognoza oraz aktualizacja strategii.....	36
Zakończenie	39

Wstęp

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku określa, że do zadań obowiązkowych gminy należy opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bakalarzewo ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu poprawy lub zmiany stanów rzeczy czy też zjawisk występujących w obrębie danej społeczności, które są oceniane negatywnie. Akty prawne, które mają istotny wpływ na konstrukcję strategii i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości, to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Skutecznie pomóc – to także pozbawić uprawnień do pomocy społecznej poprzez usunięcie bądź ograniczenie dysfunkcji, wyprowadzić z grupy ryzyka w każdym przypadku, kiedy to jest możliwe. Skuteczność takich działań jest uwarunkowana kompleksowym podejściem do problemu i wprowadzeniem systemowych rozwiązań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bakalarzewo została opracowana w oparciu o diagnozę problemów występujących na terenie gminy, co pozwoli określić także przyczyny i źródła ich powstania.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawę do realizacji działań umożliwiających szybką i skuteczną pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych. Przyczyni się do podniesienia poziomu świadomości mieszkańców gminy na temat przyczyn i skutków powstania i możliwości przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.

Cel i proces tworzenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Dotychczas obowiązująca Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bakalarzewo na lata 2006-2012 została przyjęta uchwałą Nr XXX/169/06 Rady Gminy Bakalarzewo z dnia 27 lipca 2006 roku.

Prace nad opracowaniem nowej strategii rozpoczęły się w październiku 2011 r.

Do pracy nad strategią rozwiązywania problemów społecznych przystąpiono na mocy Zarządzenia nr 0050/51/2011 Wójta Gminy Bakalarzewo z dnia 05 września 2011 r.

W skład zespołu do opracowywania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powołani zostali przedstawiciele następujących jednostek organizacyjnych:

- Tomasz Naruszewicz – Przewodniczący Rady Gminy Bakalarzewo, obecnie Wójt Gminy Bakalarzewo
- Roman Rynkowski – Sekretarz Gminy Bakalarzewo

- Magdalena Grażyna Sznurkowska – Przewodniczący Komisji Spraw Społecznych Rady Gminy Bakalarzewo
- Jadwiga Skiba – Z-ca Przewodniczącego Komisji Spraw Społecznych Rady Gminy Bakalarzewo
- Ryszard Borys – Członek ww. Komisji
- Sławomir Sawicki – Członek ww. Komisji
- Mieczysław Waraksa – Członek ww. Komisji
- Tomasz Wasilewski – Członek ww. Komisji
- Bogusława Juskiewicz – przedstawiciel Stowarzyszenia Miłośników Miejscowości Matłak
- Magdalena Wasilewska – przedstawiciel Stowarzyszenia Miłośników Miejscowości Matłak
- Wisław Półkośnik – przedstawiciel Stowarzyszenia Miłośników Miejscowości Matłak
- Cezary Matelak – przedstawiciel Fundacji „TECZOWY MOST” w Bakalarzewie
- Krystyna Gorlo – przedstawiciel osób starszych z terenu Gminy Bakalarzewo
- Teresa Budzińska – Kierownik Gminnej Biblioteki Publicznej w Bakalarzewie
- Ksiądz Jacek Zatorski – Proboszcz Parafii p. w. św. Jakuba Apostoła w Bakalarzewie
- Irena Gajewska – pedagog Zespołu Szkół w Bakalarzewie
- Janina Klimko – pielęgniarka szkolna w Gabinetzie Kontraktowym w Bakalarzewie
- Wiesław Zdanewicz – funkcjonariusz Posterunku Policji w Bakalarzewie
- Wiesława Kurzynowska – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bakalarzewie
- Barbara Halina Pietrzeniuk – pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bakalarzewie

Podczas prac nad strategią odbyły się 4 spotkania zespołu, w trakcie których dokonano analizy problemów i potrzeb, sformułowania wniosków i zasobów, opracowania wizji, celów i zadań oraz harmonogramu do realizacji.

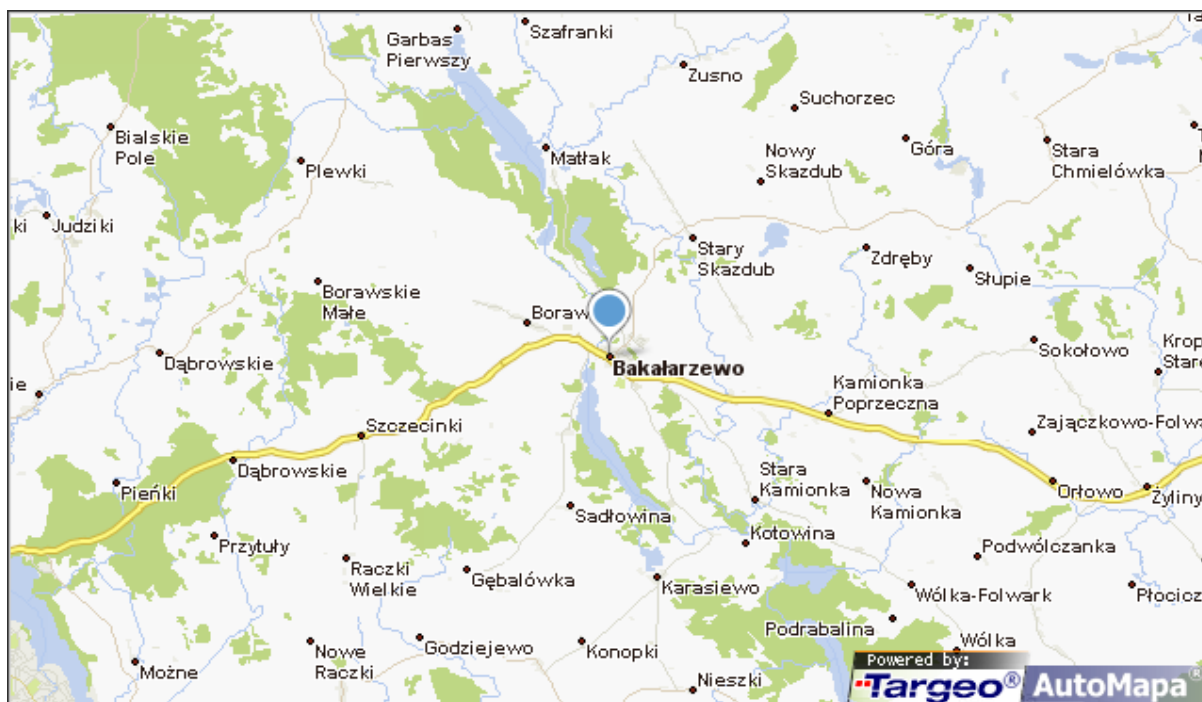
Ostatnim etapem prac były powszechne konsultacje społeczne, naniesienie uwag podczas ostatniego spotkania Zespołu oraz przyjęcie strategii przez Radę Gminy podczas Sesji w ostatnim kwartale 2012 roku.

I Charakterystyka Gminy Bakalarzewo

1. Położenie geograficzne

Gmina Bakalarzewo leży w obrębie Pojezierza Zachodnio-Suwalskiego, nad rzeką Rospudą. Jest to typowo rolnicza gmina obejmująca obszar o powierzchni 123 km², położona w północnej części województwa podlaskiego. Graniczy z trzema gminami wiejskimi powiatu suwalskiego: Raczki, Filipów i Suwałki oraz z gminą Olecko w województwie warmińsko-mazurskim. Miejscowość Bakalarzewo znajduje się w odległości 20 km od Suwałk, gdzie są instytucje państwowe oraz inne instytucje specjalistyczne niezbędne do rozwiązywania różnych problemów mieszkańców. W skład gminy wchodzi 33 miejscowości, w tym 32 sołectwa: Aleksandrowo, Bakalarzewo, Gębałówka, Góra, Kamionka Poprzeczna, Karasiewo, Klonowa Góra, Konopki, Kotowina, Malinówka, Maryna, Matłak, Nieszki, Nowa Kamionka, Nowa Wieś, Nowy Dwór, Nowy Skazdub, Orłowo, Płociczno, Podwólczanka, Sadłowina, Słupie, Sokołowo, Stara Chmielówka, Podgórze, Stara Kamionka, Stary Skazdub, Suchorzec, Wólka, Wólka-Folwark, Zajączkowo, Zajączkowo-Folwark, Zdręby. Liczba mieszkańców gminy na dzień 31 grudnia 2011r. wynosiła 3188 osób. W okolicy znajduje się dużo jezior rynnowych: Sumowo, Garbaś, Siekierewo, Skazdubek, Bolesty, Gacne, Grabięszczyzna, Karasiewek, Okrągłe, Głębokie. Teren o urozmaiconej rzeźbie polodowcowej. Mimo wielu walorów krajobrazowo-wypoczynkowych infrastruktura turystyczna jest słabo rozbudowana.

Mapka 1. Gmina Bakalarzewo

Na terenie gminy są 464 rodzinne gospodarstwa rolne, gospodarstwa te prowadzą swoją działalność na 8.762 ha użytkowych w tym 5.715 ha gruntów ornych.

Produkcja roślinna:

Pszenica - 348 ha

Żyto - 249 ha

Jęczmień - 417 ha

Owies - 256 ha

Pszonżyto 1.310 ha

Mieszanki zbożowe - 2.200 ha

Ziemniaki - 364 ha

2. Demografia

Tabela 1 przedstawia liczbę mieszkańców Gminy Bakalarzewo w latach 2006 – 2011. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym z roku na rok malała. W 2006 roku było ich najwięcej, bo aż 779 osób, natomiast w 2011 roku tylko 679 osób.

Następował sukcesywnie z roku na rok wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym przy jednoczesnym spadku ogólnej liczby mieszkańców i wzroście niedużej migracji.

Tabela 1. Liczba Mieszkańców Gminy Bakalarzewo w latach 2006 – 2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	779	755	728	704	686	679
Liczba osób w wieku produkcyjnym	1882	1918	1924	1955	1975	1985
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	552	543	551	534	529	524
Łączna liczba mieszkańców	3213	3216	3203	3193	3190	3188
Kobiety/ mężczyźni	1567/1646	1568/1648	1554/1649	1556/1637	1547/1643	1545/1643
Migracje (zameldowani- wymeldowani)	- 13	+ 10	+ 5	0	+ 7	+ 14

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Bakalarzewie

3. Rynek pracy i bezrobocie

Bezrobotnym jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki w postaci: dezintegracji rodziny, zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności między członkami rodziny, zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Bezpośrednim i najbardziej widocznym skutkiem bezrobocia jest obniżenie standardu materialnego rodzin prowadzącego w rezultacie do ubóstwa i konieczności korzystania z pomocy społecznej.

Bezrobocie szczególnie długotrwałe powoduje zmianę sytuacji społecznej i emocjonalnej całej rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci.

Częstym zjawiskiem jest izolacja społeczna samego bezrobotnego jak i całej rodziny.

Bezrobocie mężczyzn ma znaczenie bardziej negatywne skutki dla rodziny niż bezrobocie kobiet. Mężczyzna bezrobotny doświadcza obniżenia swojej pozycji, utraty

autorytetu, co powoduje w wielu przypadkach sięganie po alkohol co staje się zjawiskiem masowym.

Tabela 2. Bezrobocie na terenie gminy na przestrzeni lat 2006 – 2011

Rok	Osoby bezrobotne ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Z prawem do zasiłku	Bez prawa do zasiłku	Bezrobotni niepełnosprawni	Kobiety
2006	132	84	48	16	116	6	3
2007	79	56	23	13	66	4	1
2008	69	39	30	15	54	6	1
2009	99	59	40	10	89	7	2
2010	92	56	36	10	82	8	5
2011	93	64	29	19	74	4	3

Źródło: Dane z PUP

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności pracy „na czarno”. Bezrobocie powoduje, że standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Na terenie gminy poza instytucjami publicznymi umiejscowionymi w samej miejscowości Bakalarzewo, jest zarejestrowanych ok. 100 podmiotów gospodarczych, z których tylko 2 dają zatrudnienie pow. 10 osób, pozostałe natomiast to w większości jednoosobowe mikroprzedsiębiorstwa usytuowane w 19 wsiach.

Jak wynika z powyższego, osoby pozostające bez pracy powinny jej szukać poza terenem gminy, co często jest niedogodne w związku z tym, że trzeba mieć własny środek transportu, by dojechać do Suwałk czy Olecka, bo połączenia autobusowe są niedostosowane do godzin pracy.

Problem znalezienia pracy dotyka osoby długotrwale bezrobotne, u których pogłębił się tzw. marazm oraz nastąpiła degradacja materialna, rodzinna i społeczna i tym osobom jest najtrudniej wyjść z tego „kręgu bezradności”.

4. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych

Zasobami tymi określa się instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe jak i instytucje niepubliczne.

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie

Na terenie gminy funkcjonują instytucje oferujące pomoc i wsparcie. Należą do nich:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Szkół,
- Gminna Biblioteka Publiczna,
- Poradnia Rodzinna,
- Posterunek Policji,

oraz organizacje pozarządowe.

W gminie funkcjonują trzy stowarzyszenia oraz jedna fundacja:

- Ekologiczne Stowarzyszenie Rospuda
- Stowarzyszenie Miłośników Miejscowości Matłak
- Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Bakalarzewskiej
- Fundacja „Tęczowy Most” w Bakalarzewie

i jedna parafia Kościoła katolickiego pw. św. Jakuba Apostoła w Bakalarzewie, a przy niej parafialne koło CARITAS.

Samorząd współpracuje z powyższymi dążąc do rozwiązywania występujących problemów.

II Źródła podstawowych problemów społecznych i ich identyfikacja

1. System pomocy Społecznej w Gminie Bakalarzewo

Według ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych
- pracy socjalnej
- przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń przewidzianych ustawą o pomocy społecznej

Realizacją powyższego na terenie Gminy Bakalarzewo zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bakalarzewie współpracując z instytucjami z terenu gminy jak i z poza terenu.

Tabela 3. Liczba korzystających z GOPS

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób
2006	95	389
2007	80	345
2008	72	307
2009	54	221
2010	60	219
2011	63	235

Źródło: Dane z GOPS

Jak wynika z powyższej tabeli od roku 2006 do 2010 liczba osób korzystających z GOPS systematycznie malała. W roku 2011 nastąpił wzrost liczby petentów w porównaniu z rokiem poprzednim.

Tabela 4. Rodziny korzystające z pomocy społecznej ze względu na przyczynę wystąpienia trudnej sytuacji

Rok	Ubóstwo	Niepełnosprawność	Bezrobocie	Długotrwała choroba	Alkoholizm	Rodzina niepełna	Rodzina wielodzietna
2006	68	24	45	20	14	13	31
2007	63	22	29	16	4	6	16
2008	39	29	22	21	6	5	16
2009	34	20	23	18	3	3	14
2010	41	23	26	16	7	4	12
2011	30	18	19	12	7	4	9

Źródło: Dane z GOPS

W tabeli 4 przedstawiono rodziny korzystające z pomocy społecznej ze względu na przyczynę wystąpienia trudnej sytuacji. Główną przyczyną jest ubóstwo i bezrobocie. W 2006 r. 68 rodzin korzystało z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo i 45 – bezrobocie, natomiast 13 rodzin – przyczyna rodzina niepełna i 14 rodzin ze względu na alkoholizm. W 2011 r. najwięcej rodzin korzystało z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwałą chorobę.

Tabela 5. Budżet na zadania pomocy społecznej w Gminie Bakalarzewo

Rok	Zadania zlecone	Zadania własne
2006	34.585,00	125.369,00
2007	48.667,00	124.492,00
2008	46.724,00	186.832,00
2009	27.606,00	168.812,00
2010	0,00	182.251,00
2011	0,00	274.000,00

Źródło: Dane z GOPS

Powyższa tabela przedstawia budżet na zadania pomocy społecznej w Gminie Bakalarzewo. W 2006 r. zadania zlecone wynosiły 34.585,00 zł, zadania własne – 125.369,00 zł W 2009 r. zadania zlecone zmalały do 27.606,00 zł, natomiast zadania własne wzrosły do 168.812,00 zł. W 2010 i 2011 r. zadania zlecone wyniosły 0 zł, a zadania własne wzrosły w 2010 r. do kwoty 182.251,00 zł i 2011 r. – 274.000,00 zł – czego przyczyną była zmiana ustawy o pomocy społecznej, której zapis spowodował przesunięcie wszystkich prawie zadań do samorządów gminnych jako zadania własne.

Tabela 6 . Liczba dzieci korzystających z dożywiania

Rok	Liczba dzieci	Liczba rodzin
2006	149	37
2007	151	38
2008	138	32
2009	105	27
2010	87	21
2011	102	27

Źródło: Dane z GOPS

Tabela 6 przedstawia liczbę dzieci korzystających z dożywiania. W 2007 r. korzystało najwięcej dzieci - 151, natomiast w 2010 r. najmniej, tj. 87 dzieci.

Tabela 7. Liczba rodzin zastępczych na terenie gminy i liczba umieszczonych w nich dzieci

Rok	Liczba rodzin zastępczych	Liczba umieszczonych dzieci w rodzinach zastępczych
2006	5	7
2007	5	7
2008	6	9
2009	6	13
2010	5	11
2011	5	10

Źródło: Dane z GOPS

Tabela 7 przedstawia liczbę rodzin zastępczych na terenie gminy i liczbę umieszczonych w nich dzieci. W 2008 i 2009 r. było najwięcej rodzin zastępczych, tj.

po 6, natomiast najwięcej dzieci – 13 umieszczonych w rodzinach zastępczych było w 2009 r., a najmniej – po 7 dzieci w latach 2006-2007.

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi i rodziną jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego.

Niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci występuje najczęściej w rodzinach wielodzietnych i niepełnych. Łączy się też z innymi dysfunkcjami, przede wszystkim alkoholizmem i przemocą domową, ale też problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i szkolnym ujawniającymi się w postaci zachowań agresywnych, buntowniczych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm i wartości.

Wnioski :

Główną przyczyną korzystania z pomocy instytucji przez rodziny jest ubóstwo i bezrobocie, co prowadzi często do alkoholizmu i przemocy domowej oraz niezaradności życiowej i problemów opiekuńczo-wychowawczych z dziećmi, a tym samym zachwiania równowagi w rodzinie prowadzącego do jej degradacji skutkującej pozbawieniem władzy rodzicielskiej, w najgorszym wypadku odebraniem dzieci i umieszczeniem ich w rodzinach zastępczych czy placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

2. Problemy zdrowotne

Poradnia Rodzinna w Bakalarzewie obejmuje podstawową opieką zdrowotną 2300 – 2400 pacjentów zadeklarowanych do lekarza rodzinnego.

Opieka pielęgniarska sprawowana jest przez trzy pielęgniarki: środowiskową, szkolną i szczepienną oraz dwa razy w tygodniu (poniedziałek i środa) położną środowiskową.

Opieka stomatologiczna sprawowana jest w Gabinetzie Kontraktowym lekarza stomatologa. Nie obowiązuje tu rejonizacja, a pacjenci są rejestrowani telefonicznie lub osobiście na daną godzinę.

Z chwilą przekształcenia się Gminnego Ośrodka Zdrowia w Gabinet Kontraktowy lekarza rodzinnego przeprowadzono gruntowy remont budynku.

Wykonano podjazd dla inwalidów, wymieniono meble i sprzęty we wszystkich gabinetach. Zakupiono nowy aparat do EKG oraz podstawowy zestaw reanimacyjny.

W gabinecie stomatologicznym zakupiono nowy Unit do leczenia zębów.

W latach 2005–2011 w gabinecie lekarza rodzinnego przyjęto około 70 tys. Pacjentów, a w gabinecie stomatologicznym około 6 tys.

Najczęstszymi problemami w gabinecie stomatologicznym jest brak higieny jamy ustnej i związane z tym choroby takie jak:

- próchnica
- zapalenie dziąseł i przyzębia

Wśród dzieci i młodzieży szkolnej najczęściej występującymi problemami są:

- wady postawy
- wady wzroku
- nadwaga i otyłość
- astma
- alergia
- choroby układu krążenia

Jedną z grup dysfunkcyjnych, która objęta jest pomocą, stanowi dziś bezsprzecznie jeden z poważniejszych problemów w naszym społeczeństwie. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców. Jego rozmiary i niszczycielskie działanie dają się obserwować wśród klientów pomocy społecznej.

Nadużywanie napojów alkoholowych doprowadzające do uzależnienia od nich i bardzo często związana z tym przemoc domowa jest w naszym kraju jednym z najpoważniejszych problemów społecznych.

W naszej gminie zjawisko to stwarza problem złożony i trudny do przezwyciężenia. Rodziny, które to dotyka wstydzą się tego problemu i nie chcą go sygnalizować ani mówić o tym. Dlatego w nim tkwią a z nimi ich najbliżsi, przy czym najbardziej na tym cierpią dzieci. Może to doprowadzić do tego, że dzieci wynoszą z domu taki model rodziny i powielają go w swoim dorosłym życiu. Niepokojącym jest fakt, że po alkohol sięgają dzieci w coraz to młodszym wieku. Dlatego ważne są działania profilaktyczne.

Jest 14 rodzin mających powyższy problem, które korzystają z pomocy społecznej.

Wnioski :

Głównymi problemami zdrowotnymi mieszkańców są:

- ***choroby układu krążenia w tym: nadciśnienie tętnicze, niedokrwienne choroby serca (zawały), udary mózgu,***
- ***cukrzyca,***
- ***choroby tarczycy,***
- ***choroby układu oddechowego,***
- ***choroby układu mięśniowo-kostnego (reumatyczne),***
- ***nowotwory.***

Przyczyny powyższego tkwią w tym, że praktycznie nie ma działań profilaktycznych, słabo jest rozpowszechniona informacja o zdrowym trybie życia (właściwe odżywianie, ruch), a po wystąpieniu już choroby trudny dostęp do leczenia specjalistycznego i rehabilitacji.

3. Osoby zależne i potrzebujące wsparcia

Na terenie gminy zamieszkuje 218 osób niepełnosprawnych, w tym 28 dzieci. Problemy tych osób wiążą się głównie z ograniczoną możliwością zakupu sprzętu

ułatwiającego komunikowanie się i samoobsługę, kosztowną i trudnodostępną rehabilitację.

Problem tych osób są również bariery architektoniczne nie tylko w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej, ale również w budynkach użyteczności publicznej.

Na terenie gminy tylko 3 instytucje mają przystosowanie w formie podjazdu dla osób niepełnosprawnych. Jest to Zespół Szkół, Poradnia Rodzinna i budynek Kościoła Parafialnego. Biblioteka jest dostępna, nie wymaga dostosowania.

Niepełnosprawni bądź osoby wychowujące dziecko niepełnosprawne lub opiekujące się osobą niepełnosprawną spotykają się z problemami natury psychologicznej i społecznej związanymi z trudnościami akceptacji samych siebie i swoich schorzeń.

Najbardziej dominującym problemem związanym z niepełnosprawnością odnoszącym się do osób zamieszkałych na terenie gminy jest poza likwidacją barier architektonicznych potrzeba zorganizowania w niedługim czasie opieki nad dorosłymi, którzy są niepełnosprawni od dzieciństwa. Jest to niepełnosprawność intelektualna.

Opiekę nad nimi sprawują rodzice będący w większości już w wieku starszym, a lada moment ich zabraknie.

Na terenie gminy zamieszkuje 10 takich osób, które z czasem będą wymagały całkowitej całodobowej pomocy i opieki.

Starość różnego rodzaju schorzenia wieku starczego prowadzą do tego, że osoba nie jest w stanie funkcjonować samodzielnie, tzn. prowadzić swoje gospodarstwo domowe i wykonywać podstawowe czynności. Dlatego też w mniejszym lub większym stopniu potrzebują pomocy innych osób. Osoby starsze mieszkają w rodzinach wielopokoleniowych. W wielu przypadkach mogą liczyć na pomoc i opiekę członków rodziny.

Trudniej jest uzyskać pomoc osobom mieszkającym samotnie, gdzie dzieci pracują i mieszkają w znacznych odległościach i trudno jest się im zaopiekować starszymi rodzicami.

Zdarzają się też przypadki, że starsze osoby nie mają dzieci ani też innej dalszej rodziny, która by mogła się nimi zająć w przypadku ciężkiej choroby lub niedołęstwa spowodowanego wiekiem. Pozostaje im tylko wystąpienie z prośbą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o skierowanie do domu pomocy społecznej czy pomoc w znalezieniu wolnego miejsca w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym.

Na naszym terenie jest 25 takich samotnych osób, które z czasem będą potrzebowały całodobowej opieki, a więc być może umieszczenia w wyżej wymienionych instytucjach.

Wnioski dotyczące osób zależnych :

Dominującym problemem jest izolacja osób starszych samotnie mieszkających i osób niepełnosprawnych jak też brak na terenie gminy instytucji, która świadczyłaby osobom tego potrzebującym już w niedługim prawdopodobnie czasie usługi całodobowe.

Praktycznie brak imprez, które pozwoliły by na integrację tych osób z pozostałym społeczeństwem.

4. Oświata, kultura i życie społeczne

W gminie Bakalarzewo funkcjonują dwie placówki oświatowe wchodzące w skład Zespołu Szkół w Bakalarzewie. Są to Szkoła Podstawowa z Oddziałem Przedszkolnym w Bakalarzewie, do której uczęszcza 227 uczniów oraz Gimnazjum w Bakalarzewie liczące 116 uczniów. Szkoły te oprócz zajęć dydaktycznych oferują dzieciom i młodzieży pomoc pedagoga przy różnego rodzaju problemach nie tylko z nauką, także spory wachlarz zajęć sportowych na nowo powstałym obiekcie „ORLIK”, plac zabaw Nivea.

Na terenie Gminy Bakalarzewo istnieje instytucja kultury: Gminna Biblioteka Publiczna w Bakalarzewie z Filią w Starym Skazdubie.

Biblioteka jest samodzielną jednostką kultury, która Uchwałą Rady Gminy Bakalarzewo Nr XI/42/07 z dnia 26 września 2007 r. od dnia 1 stycznia 2008 r. działa jako samodzielna instytucja kultury wpisana do rejestru gminnych instytucji kultury.

Jest to jednostka, która stara się organizować życie kulturalne, rekreacyjne dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców naszej gminy, zwracając szczególną uwagę na działalność w zakresie promocji książki i czytelnictwa, organizując konkursy, dyskusje nad książką, lekcje biblioteczne i wystawki, realizując program „Cała Polska Czyta Dzieciom” oraz szeroki wachlarz działań edukacyjno-kulturalnych, m.in. coroczne imprezy masowe „Spotkajmy się na św. Jakuba” oraz „Pożegnanie lata”.

Księgozbiór Gminnej Biblioteki Publicznej i Filii Bibliotecznej w 2010 r. wynosił 14 810.

Tabela 8. Czytelnictwo na przestrzeni lat 2006-2011

Rok	G.B.P.	Filia w Starym Skazdubie	Filia w Starej Chmielówce	Razem
2006	387	74	54	515
2007	371	57	52	480
2008	297	51	-	348
2009	326	54	-	380
2010	294	59	-	353

Źródło: Dane z Biblioteki

Z danych wynika, iż zmniejszyła się ilość czytelników korzystających z biblioteki, natomiast wzrosła ilość korzystających z pracowni komputerowej znajdującej się w czytelni biblioteki. Jest 5 stanowisk komputerowych podłączonych do Internetu.

W gminie Bakalarzewo działają dwa zespoły ludowe: „Zajączkowiaki” (33 lata) i „Bakalarz” (10 lat). W obydwu zespołach działa 30 osób. Pasjonują się piosenkami ludowymi. Prezentują pieśni związane z terenem bakalarzewskim jak i regionem suwalskim. Każdego roku biorą udział w imprezach organizowanych przez Starostwo Powiatowe i (od 2012 roku) Suwalski Ośrodek Kultury.

Wnioski dotyczące oświaty, kultury :

- 1) Mała ilość zajęć pozalekcyjnych umożliwiającą rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży.***
- 2) Spadająca ilość czytelników, czego przyczyną jest małe zainteresowanie książką rodziców i brak przekazu tego „nawyku” dzieciom.***
- 3) Brak zainteresowania młodego pokolenia folklorem i tradycjami regionu.***

6. Bezpieczeństwo

Za bezpieczeństwo na terenie gminy odpowiadają: Posterunek Policji w Bakalarzewie, który realizuje zadania z zakresu ochrony porządku publicznego na terenie Gminy Bakalarzewo, oraz Ochotnicza Straż Pożarna - jednostki w Bakalarzewie, Starym Skazdubie, Starej Chmielówce oraz Karasiewie.

Tabela 9. Liczba przestępstw popełnionych w latach 2006- 2011 na terenie gminy Bakalarzewo

Przestępstwa	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
kryminalne	50	58	32	42	49	40
gospodarcze	2	3	1	1	1	4
p-ko życiu i zdrowiu	6	4	3	8	6	5
p-ko mieniu	26	29	26	11	22	20
drogowe	50	46	45	43	40	30
ogółem	134	130	107	105	118	99

Źródło: Dane z Posterunku Policji w Bakalarzewie

Z tabeli nr 9 wynika, że na terenie gminy najwięcej przestępstw popełniono w roku 2006. Najmniejszą liczbę przestępstw zarejestrowano w roku 2011.

Ochotnicza Straż Pożarna na terenie gminy – to 4 jednostki - której członkowie w większości ludzie w wieku 20 – 40 lat - uczestniczą w akcjach ratowania ludzi i ich mienia w przypadku pożarów czy innych zdarzeń. Służą także pomocą w zapewnieniu bezpieczeństwa przy organizacji imprez gminnych jak też sami je organizują – między innymi zawody sprawnościowe na święto strażaków.

Wnioski dotyczące bezpieczeństwa:

Przestępczość na terenie gminy sukcesywnie spada, jednak występuje nadal i należy nad tym czuwać, przede wszystkim nad młodzieżą, która szczególnie w okresie wolnym od nauki – wakacje – jest skłonna do różnego rodzaju wykroczeń będąc często po spożyciu alkoholu.

Co raz częściej również dochodzi do zakłócenia spokoju w rodzinie przez jej członków nadużywających alkoholu, czyli do przemocy domowej, co jest zjawiskiem niepokojącym i uderzającym szczególnie w małe dzieci poprzez złe wzorce, które mogą powielić w swoim dorosłym życiu.

7. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji mocnych i słabych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją.

Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii.

Słabości, to problemy i ograniczenia do pokonania.

Szanse, to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych.

Analizę tę można stosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie analizy SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego.

Analiza SWOT – oświata, kultura, życie społeczne

<u>MOCNE STRONY</u>	<u>SŁABE STRONY</u>
----------------------------	----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - fachowa kadra: nauczycielska i w sferze kultury, - w miarę dobrze wyposażona baza lokalowa szkół i placówek kulturalnych, - dobre rozeznanie środowiska uczniowskiego przez nauczycieli i wychowawców, - możliwość współpracy z rodzicami, - wychowanie dzieci w poszanowaniu wartości tradycyjnych (pracy, poczucia obowiązku i odpowiedzialności), - system stypendialny dla uczniów, - dożywanie dzieci w szkole, - cykliczna organizacja imprez kulturalnych, - działające zespoły ludowe, a przez to krzewienie tradycji. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak stałej pomocy psychologicznej i logopedycznej dla dzieci, - brak możliwości alternatywnych dla młodzieży uczącej się w szkołach ponadgimnazjalnych, - słaba diagnoza potrzeb młodzieży, - małe zainteresowanie rodziców formami spędzania czasu wolnego i ich potrzebami duchowymi, - brak rodzinnych ofert spędzania czasu wolnego dla tej młodzieży.
<u>SZANSE</u>	<u>ZAGROŻENIA</u>
<ul style="list-style-type: none"> - coraz bardziej rosnący poziom wykształcenia młodzieży i kadry pedagogicznej, - utworzenie kół zainteresowań, - wzrost zainteresowań zdrowym stylem życia, - szkolne programy profilaktyczne, - dostępne środki zewnętrzne, - działalność szkolnej świetlicy i czyteln Gminnej Biblioteki Publicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - negatywny wpływ mediów na dzieci i młodzież, - rosnąca agresja wśród młodzieży szkolnej, - zaburzone funkcjonowanie rodziny ze względu na uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo, a przez to rozpad więzi rodzinnych, - niewystarczające środki publiczne na opiekę nad dzieckiem i rodziną, - migracja ludzi młodych i wykształconych, - niski przyrost naturalny, - coraz więcej patologii – przemocy w rodzinie, uzależnień.

Analiza SWOT – problemy zdrowotne

<u>MOCNE STRONY</u>	<u>SŁABE STRONY</u>
<ul style="list-style-type: none"> - jest poradnia rodzinna, apteka, - działający gabinet stomatologiczny, - pomoc pielęgniarek środowiskowych, w tym położnej, - korzystne uwarunkowanie środowiska naturalnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak lekarzy specjalistów, - niedostateczna ilość środków na profilaktykę zdrowotną, - niewłaściwy styl życia, - trudny dostęp do rehabilitacji.
<u>SZANSE</u>	<u>ZAGROŻENIA</u>

<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskania środków zewnętrznych, - rozwój medycyny. 	<ul style="list-style-type: none"> - trudny dostęp do leczenia specjalistycznego, - niezbyt dobrze funkcjonujący system służby zdrowia, - duża konkurencyjność podmiotów aplikujących o środki zewnętrzne, - słaba wykrywalność chorób, zbyt mała profilaktyka.
--	---

Analiza SWOT - uzależnienia

<u>MOCNE STRONY</u>	<u>SŁABE STRONY</u>
<ul style="list-style-type: none"> - działalność Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - gmina właściwie wykorzystuje środki finansowe na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, - dobra współpraca pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi i zakładami pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> - gmina nie dysponuje miejscami pobytu dla ofiar przemocy, - występuje wyuczona bezradność, roszczeniowość postaw, - słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego, - społeczności lokalne nie włączają się w działania pomocowe, - niska świadomość społeczna, - wzrost alkoholizmu i narkomanii wśród osób młodocianych.
<u>SZANSE</u>	<u>ZAGROŻENIA</u>
<ul style="list-style-type: none"> - uzależnienie traktowane jest jako problem społeczny, - edukacja społeczeństwa w kierunku kształtowania pozytywnych postaw w zakresie zdrowego stylu życia, - silny i w miarę posiadanych kompetencji sprawnie działający samorząd. 	<ul style="list-style-type: none"> - działania podejmowane na rzecz osób uzależnionych nie są skuteczne i efektywne, - nie dopracowano systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy, - w społeczeństwie zachodzą zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności, - pogłębiające się zubożenie społeczeństwa, - łatwy dostęp do środków odurzających, - izolacja społeczna, degradacja osób i rodzin.

Analiza SWOT - niepełnosprawność

<u>MOCNE STRONY</u>	<u>SŁABE STRONY</u>
---------------------	---------------------

<ul style="list-style-type: none"> - dostateczny dostęp do pomocy społecznej, - społeczna wrażliwość na krzywdę, - dobry obieg informacji co do osób niepełnosprawnych wymagających wsparcia. 	<ul style="list-style-type: none"> - środowisko osób niepełnosprawnych nie jest zaangażowane w działalność samopomocy, - potrzeby osób niepełnosprawnych nie są dostatecznie rozpoznawane w kontekście środowiska lokalnego, - bariery architektoniczne, - ograniczony dostęp do rehabilitacji, - mała aktywność osób niepełnosprawnych, - domatorski styl życia,
<u>SZANSE</u>	<u>ZAGROŻENIA</u>
<ul style="list-style-type: none"> - wzrasta społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych, - rozwój medycyny, sposobów na rehabilitację, - dostępność środków finansowych z Unii Europejskiej, - promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych, - dążenie do większej integracji osób niepełnosprawnych z pozostałymi mieszkańcami. 	<ul style="list-style-type: none"> - sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju nie sprzyja pomocy osobom niepełnosprawnym, - zmniejsza się ilość miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, - wzrasta zapotrzebowanie na placówki opieki stacjonarnej oraz usługi opiekuńcze, - następuje zubożenie rodziny w związku z wystąpieniem niepełnosprawności, - wzrastają ceny leków, - ograniczone środki finansowe na dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych.

Analiza SWOT - bezrobocie

<u>MOCNE STRONY</u>	<u>SŁABE STRONY</u>
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost znaczenia wykształcenia - współpraca władz lokalnych z instytucjami zajmującymi się aktywizacją osób bezrobotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - bezrobocie długotrwałe, - zjawisko dziedziczenia bezrobocia, - jest małe zainteresowanie podnoszeniem kwalifikacji.
<u>SZANSE</u>	<u>ZAGROŻENIA</u>
<ul style="list-style-type: none"> - programy skierowane dla osób długotrwałe, bezrobotnych oraz skierowane na rozwój zasobów ludzkich 	<ul style="list-style-type: none"> - zjawisko wykluczenia społecznego, - spadek poziomu życia – ubóstwo.

Analiza SWOT – osoby starsze

<u>MOCNE STRONY</u>	<u>SŁABE STRONY</u>
----------------------------	----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - obieg informacji o formach pomocy społecznej jest prawidłowy, - świadczenie usług opiekuńczych w środowisku, - dobra współpraca z przedstawicielami społecznymi wsi. 	<ul style="list-style-type: none"> - nie ma na terenie gminy instytucji świadczących osobom starszym usługi kompleksowe całodobowe, - brak zagospodarowania czasu wolnego dla osób starszych, - mały dostęp do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej ze względu na niskie kryterium dochodowe, - niedostateczna opieka lekarska-brak specjalistów, - słaba aktywność osób starszych.
<u>SZANSE</u>	<u>ZAGROŻENIA</u>
<ul style="list-style-type: none"> - postęp medycyny wpływa na poprawę sytuacji zdrowotnej osób starszych, - większa integracja mieszkańców, - zwiększenie oferty kulturalno-oświatowej dla osób starszych. 	<ul style="list-style-type: none"> - standardy usług nie są dostosowane do wymogów, - osoby starsze są traktowane przedmiotowo wzrost liczby osób samotnych, - młodzi ludzie migrują na inne tereny (miejskie i za granicę), - starzenie się społeczeństwa.

Podsumowanie dotyczące analizy SWOT

Dokonując diagnozy problemów społecznych na terenie gminy, zespół korzystał z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej, nie poprzestając na analizie źródeł, którymi dysponują: Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, policja, Powiatowy Urząd Pracy, Zespół Szkół, Poradnia Rodzinna i organizacje pozarządowe.

Podsumowując wyniki diagnozy możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem działań samorządu lokalnego, organizacji i instytucji pomocowych. Zostały one wskazane w kolejnym rozdziale III Wdrażanie strategii.

III WDRAŻANIE STRATEGII

1. WIZJA STRATEGICZNA, CELE I ZADANIA

Wizja

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć jej mieszkańcy- za 10-12 lat. Wizja określa bardzo ogólnie do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmujemy działania strategiczne. W trakcie prac Zespołu została więc zdefiniowana jako pozytywne wyobrażenie przyszłości.

Aktywna społecznie i zintegrowana
Gmina Bakalarzewo to miejsce,
w którym rodziny i osoby w każdym wieku czują się bezpiecznie,
korzystają z kultury, edukacji
i kultywują tradycje ludowe.

Strategia pozwala zaplanować plan rozwoju społecznego gminy, przygotować konspekt działań zgodny z wcześniej wypracowaną wizją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji. Pozwolą one przybliżyć nas do wcześniej ustalonych założeń.

Z zebranych oczekiwań co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych można sformułować cele strategii.

CELE

Główne cele strategiczne określają, co zamierzamy osiągnąć i do czego przyczyniają się opisane osiągnięcia. W wyniku analizy występujących problemów społecznych w gminie sformułowano następujące obszary problemowe polityki społecznej gminy:

I OBSZAR OSÓB I GRUP NAJSŁABSZYCH SOCJALNIE

I CEL STRATEGICZNY

WZMOCNIENIE GMINNEGO SYSTEMU POMOCY

II OBSZAR POTRZEB W ZAKRESIE ZDROWIA

II CEL STRATEGICZNY

**ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI PROGRAMÓW PROFILAKTYKI ZDROWIA
ORAZ ZAPEWNIENIE OPIEKI NAD OSOBAMI ZALEŻNYMI I
POTRZEBUJĄCYMI (OSOBY STARSZE, NIEPEŁNOSPRAWNE)**

III OBSZAR ROZWOJU KULTURY I EDUKACJI

III CEL STRATEGICZNY

WYRÓWNYWANIE SZANS W OBSZARZE KULTURY I EDUKACJI W GMINIE

IV OBSZAR BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE

IV CEL STRATEGICZNY

ZWIĘKSZENIE POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW I RODZIN

OBSZAR V NISKA INTEGRACJA SPOŁECZNA

V CEL STRATEGICZNY

ROZWÓJ INTEGRACJI I AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW

2. HARMONOGRAM CELÓW I ZADAŃ STRATEGII NA LATA 2013-2020

OBSZAR OSÓB I GRUP NAJSŁABSZYCH SOCJALNIE				
CEL STRATEGICZNY I				
WZMOCNIENIE GMINNEGO SYSTEMU POMOCY				
I. Obszar/problemy	Przyczyny	Cele szczegółowe	Zadania na lata 2013-2020	Instytucje /finansowanie
1. Wzrastająca liczba rodzin niewydolnych wychowawczo i ubogich.	Problem alkoholowy rodziców, wielodzietność, przemoc w rodzinie, ubóstwo. Dziedziczenie pomocy	Edukacja rodziców. Rozwój usług na rzecz rodziny.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie i wdrożenie programu Szkoły dla Rodziców od 2014 roku 2. Zorganizowanie i prowadzenie od 2013 roku min 2 grup wsparcia 3. Wdrożenie asystentury rodzinnej od 2013 roku 	<p>GOPS PCPR Kluby AA Organizacje pozarządowe</p> <p>środki własne samorządu i zewnętrzne- POKL, PROW, MPIPS.</p>
2. Zjawisko „dziedziczenia” bezradności życiowej, bezrobocia oraz korzystania wyłącznie ze środków pomocy społecznej	Postrzeganie świadczeń z pomocy społecznej jako jedynej, łatwego do uzyskania, źródła utrzymania. Brak efektywnych działań pomocowych.	Usamodzielnianie rodzin korzystających z pomocy. Minimalizowanie zjawiska bezrobocia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja szkoleń dla osób bezrobotnych min 1 w roku oraz szkoleń dla liderów z zakresu ekonomii społecznej od 2013 roku. 2. Kontraktowanie pomocy społecznej. 3. Zorganizowanie warsztatów doradztwa zawodowego na terenie gminy Bakalarzewo 4. Realizacja projektów w partnerstwie z PUP na rzecz bezrobotnych i zagrożonych . 5. Zakładanie podmiotów ekonomii społecznej w gminie od 2014 roku. 6. Promocja społecznej odpowiedzialności biznesu 	<p>GOPS PUP Jst , szkoły Organizacje pozarządowe</p> <p>środki własne samorządu i zewnętrzne- POKL, PROW.</p>

3. Izolacja osób starszych i niepełnosprawnych	Niepełnosprawność, długotrwała choroba, brak kontaktów społecznych, brak najbliższej rodziny, osamotnienie i zniechęcenie	Integracja osób starszych i niepełnosprawnych Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie grupy wsparcia 2. Powołanie i prowadzenie wolontariatu młodzieżowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych min 15 osób od 2013 roku 3. Organizacja raz w kwartale wydarzenia na rzecz osób starszych/niepełnosprawnych 4. Organizacja Wigilii dla samotnych 5. Prowadzenie usług opiekuńczych i specjalistycznych opiekuńczych dla osób tego potrzebujących 6. Próba stworzenia w oparciu o infrastrukturę gminną oraz prywatnych inwestorów domów opieki nad ludźmi starszymi. 	Instytucje kultury, GOPS szkoły Organizacje pozarządowe środki własne samorządu i zewnętrzne- POKL, PROW, MPiPS
--	---	--	---	--

Obszar II POTRZEB W ZAKRESIE ZDROWIA

CEL STRATEGICZNY II

ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI PROGRAMÓW PROFILAKTYKI ZDROWIA ORAZ ZAPEWNIENIE OPIEKI NAD OSOBAMI ZALEŻNYMI I POTRZEBUJĄCYMI (OSOBY STARSZE, NIEPEŁNOSPRAWNE)

Obszar/problemy	Przyczyny	Cele szczegółowe	Zadania na lata 2013-2020	Instytucje /finansowanie
1. Alkoholicyzm wielu mieszkańców wsi.	Wzorce wyniesione z domów rodzinnych. Brak alternatyw zachowań dla dzieci i młodzieży. Niska świadomość zagrożenia uzależnieniem Brak kontroli sklepów i barów sprzedających alkohol w zakresie sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym	1. Zwiększenie podejmowania leczenia przez osoby dorosłe. 2. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemem alkoholowym	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ewaluacja i realizacja zadań Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie co roku 2. Prowadzenie punktu konsultacyjnego 3. Edukacja społeczności lokalnej poprzez realizację programów profilaktycznych dla młodzieży i dorosłych. 4. Przygotowanie osoby do prowadzenia zajęć- szkolenie w 2013 	GKRPA GOPS Szkoły Urząd gminy Organizacje pozarządowe środki własne samorządu

			<ul style="list-style-type: none"> 5. Organizacja alternatywnego spędzania czasu wolnego dla młodzieży i dorosłych. 6. Organizacja kontroli sklepów i barów mających pozwolenie na sprzedaż alkoholu. 7. Wsparcie rodzin z problemem uzależnienia poprzez pracę zespołu interdyscyplinarnego i GOPS 	
2. Brak dostępu do specjalistycznych świadczeń zdrowotnych	<p>Nieemożność uzyskania świadczeń zdrowotnych ze względu na brak ubezpieczenia</p> <p>Brak specjalistów w miejscu zamieszkania/gminie : kardiologa, pediatry, reumatologa</p> <p>Brak dostępu do usług rehabilitacyjnych</p>	Zwiększenie dostępności do leczenia	<ul style="list-style-type: none"> 1. Adaptacja piętra budynku ośrodka zdrowia w 2013-2014 r. Zabezpieczenie środków w budżecie gminy. 2. Pozyskanie środków finansowych na zabezpieczenie potrzeb - negocjacje kontraktów z NFZ (przygotowanie pisma) 3. Zlecenie zadań organizacjom i osobom fizycznym 4. Stałe monitorowanie potrzeb dostępności do świadczeń specjalistycznych 5. Pozyskanie możliwości finansowych poprzez organizacje pozarządowe np. Caritas 	<p>Urząd gminy NFZ Poradnia Rodzinna Placówki medyczne Caritas i inne organizacje</p> <p>Środki NFZ, samorządu</p>
3. Brak parkingu, pojazdów pacjentów Poradni Rodzinnej	Środki finansowe Niedostrzeżenie problemu przez samorząd.	Pozyskanie środków publicznych na budowę parkingu przy budynku Poradni Rodzinnej	<ul style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie projektu i wykonanie miejsc parkingowych. 	<p>Urząd gminy NFZ Poradnia Rodzinna</p> <p>Środki NFZ, wojewody</p>

OBSZAR III ROZWOJU KULTURY I EDUKACJI

III CEL STRATEGICZNY

WYRÓWNYWANIE SZANS W OBSZARZE KULTURY I EDUKACJI W GMINIE

Obszar/problemy	Przyczyny	Cele szczegółowe	Zadania na lata 2012-2020	Instytucje /finansowanie
1.Brak możliwości korzystania z zajęć pozalekcyjnych przez znaczną część uczniów	Ograniczona możliwość dowozu dzieci Brak oferty w sołectwach Niezainteresowanie dzieci i młodzieży ofertą	Rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznanie potrzeb młodzieży i dzieci, przygotowanie liderów młodzieżowych oraz dorosłych w sołectwach 2. Dostosowanie dojazdów do rzeczywistych potrzeb. 3. Dopuszczenie miejsc spotkań w sołectwach 4. Utworzenie grup w sołectwach 5. Rozwój oferty kulturowo-edukacyjnej poza miejscowością gminną od 2014 	Urząd gminy Instytucje kultury, Biblioteka Zespół Szkół Organizacje pozarządowe środki własne samorządu i zewnętrzne
2.Utrzymanie zespołów muzycznych.	Brak zainteresowania młodego pokolenia tradycjami, ludowością, folklorem Niska aktywność zewnętrzna zespołu	Wzrost zainteresowania młodych osób tradycją i historią.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ekspozowanie śpiewu ludowego na lokalnych tematycznych uroczystościach, m.in. na uroczystości 50-Lecia pożycia małżeńskiego 2. Pozyskanie nowych osób do zespołu. 3. Prowadzenie dodatkowych zajęć muzycznych dla dzieci i młodzieży o tematyce ludowej. 4. Promocja zespołu w regionie i poza regionem – wydanie broszur, folderu, materiałów promocyjnych 	Urząd gminy Instytucje kultury, Biblioteka Zespół Szkół Organizacje pozarządowe środki własne samorządu i zewnętrzne
3 Niedostateczny stan techniczny pomieszczeń szkolnych Słabo rozwinięta baza lokalna szkoły	Budynku nie remontowano wiele lat Środki finansowe przeznaczane na ten cel nie zaspakajają	Rozwój szkoły i instytucji edukacji technicznie i integracyjnie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uzupelnienie mebli i sprzętu szkolnego do 2014 2. Uzupelnienie pomocy dydaktycznych – stałe. 3. Przygotowanie i realizacja 	Urząd gminy Zespół Szkół Organizacje pozarządowe

	oczekiwanych potrzeb.		projektów celowych skierowanych na potrzeby szkoły od 2013 roku. 4. Pozyskanie wolontariatu pracowniczego, darowizn i sponsorów.	środki własne samorządu i zewnętrzne, dotacje i darowizny
OBSZAR IV BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE				
IV CEL STRATEGICZNY				
ZWIĘKSZENIE POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW I RODZIN				
Obszar/problemy	Przyczyny	Cele szczegółowe	Zadania na lata 2013-2020	Instytucje /finansowanie
1.Brak odpowiedniej liczby miejsc parkingów przy Zespole Szkół w Bakałarzewie	Zwiększona liczba pojazdów. Połączenie szkół z terenu gminy w Zespół Szkół w miejscowości gminnej .	Poprawa bezpieczeństwa na drodze. Przeciwdziałanie zdarzeniom drogowym z udziałem dzieci i młodzieży.	1. Adaptacja dodatkowej działki przez UG na ten cel 2. Zabezpieczenie środków na cel budowy parkingu.	Urząd gminy Organizacje pozarządowe środki własne samorządu i zewnętrzne
2.Zaleganie śniegu i błota pośniegowego na ciągach komunikacyjnych, parkingach, chodnikach na terenie Bakałarzewa.	Niewystarczająca skuteczność w usuwaniu śniegu przez odpowiedzialnych za posesje ich administratorów	Poprawa bezpieczeństwa osób poruszających się szlakami komunikacyjnymi, chodnikami, właściwe parkowanie pojazdów.	1. Zabezpieczenie osób z prac społecznie użytecznych do celów porządkowych od 2013 roku. 2. Pozyskanie projektów na ten cel w partnerstwie z organizacjami	Urząd gminy GOPS Organizacje pozarządowe środki własne samorządu i zewnętrzne
3.Brak monitoringu w centrum Bakałarzewa (plac gminny, plac zabaw, obiekty handlowe, bar)	Brak środków finansowych na ten cel .	Poprawa bezpieczeństwa publicznego, przeciwdziałanie przestępczości przeciwko mieniu oraz życiu i zdrowiu.	1. Przygotowanie wniosków do urzędu wojewódzkiego i MPIPS w celu zabezpieczenia środków 2. Wdrożenie monitoringu od 2014	Urząd gminy Organizacje pozarządowe środki własne samorządu i

				zewnętrzne
4. Bezpieczeństwo na drodze powiatowej Nr 1109B przebiegającej przez miejscowość Matlak Bezpieczeństwo na drodze powiatowej Nr 1109B na odcinku Bakałarzewo-Matlak-Filipów	Droga wąska asfaltowa, brak chodnika w obrębie wsi, ścieżki dla ruchu pieszego poza wsią po obu stronach drogi, nadmierna prędkość pojazdów.	Zwiększenie bezpieczeństwa ruchu pieszego i dzieci	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zabezpieczenie ścieżek rowerowych 2. Pozyskanie w partnerstwie z organizacjami środków na rozwój ścieżek i projektów celowych. 3. Opracowanie materiału promocyjnego dla ścieżek tematycznych (wykorzystujących historię regionu) 	<p>Urząd gminy Organizacje pozarządowe</p> <p>środki własne samorządu i zewnętrzne</p>

OBSZAR V NISKA INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW

V CEL STRATEGICZNY

ROZWÓJ INTEGRACJI I AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW

Obszar/problemy	Przyczyny	Cele szczegółowe	Zadania na lata 2013-2020	Instytucje /finansowanie
1. Trudność w funkcjonowaniu społecznym osób bez wykształcenia	Analfabetyzm Wykluczenie cyfrowe	Edukacja Integracja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja podstawowa i IT poprzez realizację wspólnych projektów partnerskich. 2. Zapewnienie opiekunów prawnych do osób z głębokim upośledzeniem 3. Organizacja spotkań i grup wsparcia 	<p>Urząd gminy GOPS Organizacje pozarządowe</p> <p>środki własne samorządu i zewnętrzne</p>
2. Niekorzystne zmiany demograficzne w gminie	Ogólne zmniejszenie dzietności na terenie gminy.	Stworzenie korzystnych warunków życiowych dla młodych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie opieki przedszkolnej 	Urząd gminy GOPS

Bakałarzewo	Odływ mieszkańców w wieku reprodukcyjnym w wyniku migracji i emigracji.	rodziców, pozwalających na godzenie kariery zawodowej z posiadaniem dzieci	<ol style="list-style-type: none"> 2. Rozwój bezpiecznych i komfortowych miejsc wypoczynku i rekreacji (plaże, pola namiotowe, itp.) 3. Tworzenie miejsc pracy poprzez zakładanie podmiotów ekonomii społecznej. 4. Integracja społeczności wsi Matłak ze społecznością gminy- wspólne spotkania i wydarzenia min 2 razy w roku. 	Organizacje pozarządowe środki własne samorządu i zewnętrzne
3.Zbyt mało miejsc do wypoczynku i rekreacji zwłaszcza nad jeziorami w gminie Bakałarzewo.	Brak inicjatywy organizacji działających na obszarze gminy oraz Urzędu Gminy (zauważamy znaczącą zmianę)	Wzrost oferty wypoczynku społeczności gminy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie projektu w celu budowy plaży w Matłaku. 2. Przygotowanie liderów do prowadzenia działań aktywizujących społeczność. 3. Zlecenie zadań organizacjom pozarządowym min 3 w roku 4. Realizacja wspólnych przedsięwzięć rekreacyjnych dla społeczności (organizacje i samorząd) 	Urząd gminy GOPS Organizacje pozarządowe środki własne samorządu i zewnętrzne

Realizacja zadań w harmonogramie strategii będzie odbywać się również poprzez wdrożenie zapisów i działań Programów Gminnych:

1. Programu Profilaktyki i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych;
2. Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
3. Programu Wspierania Rodziny

oraz innych programów i projektów celowych odpowiadających na potrzeby społeczności lokalnej.

3. MONITOROWANIE STRATEGII

Koordynatorem wdrażania strategii będzie **SEKRETARZ GMINY BAKAŁARZEWO PRZY WSPÓŁPRACY Z GOPS BAKAŁARZEWO**

Cele i działania realizowane będą przy współdziałaniu różnych instytucji i organizacji z terenu Gminy oraz społeczności lokalnej.

Strategia nie wyczerpuje wszystkich działań, które można by uwzględnić w dokumencie. Wybrano najważniejsze i najpilniejsze. Kryterium wyboru były praktyczne możliwości kontynuowania działań już realizowanych i nastawienie na zahamowanie i przeciwdziałanie negatywnym skutkom najważniejszych problemów społecznych.

Strategia jest dokumentem otwartym i wraz z upływem czasu zmiany potrzeb i możliwości będą wymagać uaktualnienia zgodnie z potrzebami społecznymi.

Przeglądy strategiczne wraz z oceną realizacji zaplanowanych zadań będą realizowane cyklicznie, raz na rok na początku IV kwartału.

Zespół ds. aktualizacji i monitorowania strategii przy wyborze zadań do realizacji, będzie brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego, np. nowe uregulowania prawne, społeczno-ekonomiczne czy nowe możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych.

Wójt Gminy jest odpowiedzialny za wdrażanie strategii oraz wsparcie sekretarza, zespołu i GOPS przy realizacji strategii.

Rada Gminy - pełni bieżący nadzór nad realizacją strategii; czuwa, aby przy tworzeniu budżetu uwzględniany był roczny plan realizacji strategii, uchwała zmiany w strategii, programy.

Koordinator wdrażania strategii- sekretarz gminy wraz z GOPS Bakalarzewo

- gromadzi dokumentację związaną ze strategią,
- prowadzi monitoring realizacji strategii
- przedkłada informacje podczas sesji Rady Gminy co roku

Koordinator przy współpracy społeczności dokonuje także:

- Analizy celów szczegółowych, problemów, potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej w odniesieniu do zapisów programów i strategii,
- wypracowania propozycji zmian zapisów w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- opracowania i analizy materiału z monitoringu, wsparcie gminy w przygotowaniu badań monitoringowych.

Zapewnienie spójności strategii z innymi dokumentami strategicznymi

Podmioty zarządzające i realizujące zadania strategiczne powinny sprawować opiekę nad tym, aby zapisy Strategii były uwzględniane w innych dokumentach strategicznych gminy. W przypadku aktualizacji pozostałych dokumentów strategicznych stosowne zmiany winny być uwzględniane również w niniejszej strategii.

System aktualizacji strategii zakłada wprowadzanie zmian w dokumencie strategicznym. Zmiany będą proponowane przez Koordynatora, opiniowane i zatwierdzane przez Radę Gminy co rok kalendarzowy.

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie, co rok poddawana przeglądowi oraz aktualizacji.
- część diagnostyczna będzie poddawana **przeglądowi oraz aktualizacji** raz na 4 lata,

- część „programowa” (działania/zadania i harmonogram) będzie poddawana **przeładowi i aktualizacji co roku**
- sporządzany w **formie aktualizacji harmonogram będzie tworzony na kolejne 2 lata (zadanie to odbywać się będzie pod koniec roku kalendarzowego)**

Niniejszy dokument, po uchwaleniu przez Radę Gminy powinien być opublikowany na stronie internetowej, a ponadto przekazany wszystkim jednostkom i instytucjom których działalność może przyczynić się do realizacji strategii.

Odpowiedzialny za wdrażanie strategii oraz dostosowanie wszystkich planów i programów do jej ustaleń jest Wójt Gminy.

4. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZADAŃ

Zidentyfikowane cele i działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w gminie wymagają odpowiednich źródeł finansowania. Źródła te można podzielić na cztery grupy:

1. Pierwszą grupę stanowią środki finansowe pochodzące z budżetu gminy w zakresie finansowania zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej oraz w innych obszarach ujętych w strategii.
2. Środki pochodzące z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową.
3. Środki finansowe pochodzące ze źródeł organizacji pozarządowych. Pozyskiwaniem tych środków powinny się zająć organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie gminy.
4. Europejski Fundusz Społeczny (EFS) poprzez działania zapisane w Sektorowym Programie Operacyjnym Rozwój Zasobów Ludzkich oraz Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego.

5. Prognoza oraz aktualizacja strategii

Zgodnie z zapisami w rozdziale III „przeeglądy strategiczne wraz z oceną realizacji zaplanowanych zadań będą realizowane cyklicznie, raz na rok na początku IV kwartału.”

Koordinator wdrażania strategii- sekretarz gminy wraz z GOPS Bakalarzewo podjęli więc działania dotyczące:

- analizy celów szczegółowych, problemów, potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej w odniesieniu do zapisów programów i strategii,
- dokonania prognozy tych zmian,
- wypracowania propozycji zmian zapisów w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- opracowania i analizy materiału z monitoringu.

Analizując dane przygotowane przez GOPS Bakalarzewo wynikające z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej zaobserwowano, że całkowity roczny koszt prowadzenia i utrzymania jednostki w 2013 roku nieznacznie zmniejszył się w stosunku do lat poprzednich. Zmiana ta wynika z nieznacznego spadku rodzin i osób korzystających z pomocy w formie pieniężnej oraz z faktu, że w roku 2012 ośrodek poniósł koszty związane z wyposażeniem oraz doposażeniem stanowisk pracy.

W latach następnych **prognozowany jest sukcesywny wzrost kosztów związanych**

z prowadzeniem i utrzymaniem jednostki. Wzrost ten jest skutkiem prognozowanego wzrostu liczby osób korzystających z pomocy społecznej oraz z przewidywanym wzrostem pracowników zatrudnionych w jednostce pomocy społecznej.

Prognozowany jest również wzrost wskaźnika deprivacji lokalnej w stosunku do lat poprzednich. Liczba osób długotrwale korzystających ze świadczeń wykazuje tendencję wzrostową w porównaniu do lat poprzednich, jednak wskaźnik procentowy udziału osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców wskazuje na spadek liczby takich osób.

Liczba osób, które w roku oceny korzystały ze świadczeń pieniężnych w

stosunku do lat poprzednich jest mniejsza, jednak wzrosła liczba osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne.

Analizując powody przyznania pomocy zaobserwować **można sukcesywny wzrost liczby osób dotkniętych niemalże każdym problemem społecznym** tj. ubóstwem, bezrobociem, niepełnosprawnością, długotrwałą lub ciężką chorobą, bezradnością oraz alkoholizmem. W związku ze wzrostem liczby mieszkańców gminy oraz liczby osób korzystających ze świadczeń wzrastają również ogólne kwoty przyznawanych zasiłków.

Prognozowany jest też nadal spadek przestępczości na terenie gminy, chociaż w okresie wolnym od nauki – wakacje – występuje wzrost zjawisk i wykroczeń będących udziałem młodzieży, często po spożyciu alkoholu.

Utrzymuje się tendencja do izolacji osób starszych, samotnie mieszkających i osób niepełnosprawnych. Występuje też brak na terenie gminy instytucji, która świadczyłaby osobom tego potrzebującym już w niedługim prawdopodobnie czasie usługi całodobowe.

Nadal nie prognozowany jest w gminie rozwój instytucji pomocy społecznej. W małej gminie trudno jest tworzyć dom pomocy społecznej oraz ośrodki wsparcia dla osób tego potrzebujących, ponieważ w związku z niewielką ilością osób potrzebujących takiego rodzaju wsparcia koszty związane z utworzeniem oraz utrzymaniem tychże placówek byłyby niewspółmierne do potrzeb.

Głównymi problemami zdrowotnymi mieszkańców są nadal:

- choroby układu krążenia w tym: nadciśnienie tętnicze, niedokrwienne choroby serca (zawały), udary mózgu,
- cukrzyca,
- choroby tarczycy,
- choroby układu oddechowego,
- choroby układu mięśniowo-kostnego (reumatyczne),
- nowotwory.

Dopóki nie będzie więcej działań profilaktycznych w gminie prognozowana jest tendencja stała i utrzymująca się.

Zespół ds. aktualizacji strategii po analizie monitoringu strategicznego ustalił, że Harmonogram celów i zadań na lata 2014-2020 nie ulega korekcie, powinien być systematycznie wdrażany zgodnie z zadaniami w nim zapisanymi.

ZAKOŃCZENIE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest swoistą mapą, której celem jest naświetlanie istniejących problemów społecznych w gminie Bakalarzewo i nakreślenie kierunków działań zmierzających do ich rozwiązania. Nie daje ona jednak konkretnego przepisu, a jedynie podpowiada co należy zrobić aby zniwelować niepożądane zjawiska społeczne lub im zapobiegać. Strategia nie jest stabilna, niezmienna i ostateczna, ma bowiem charakter otwarty i elastyczny co oznacza, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej. Strategia jest również wyznacznikiem obszarów, na których można tworzyć programy działań.